

Maatschappelijke impact van praktijkgericht onderzoek hogescholen

Achtergrond paper voor sprekers, versie 23 mei 2019, Joost Degenaar en Pieter Moerman

Thema van dit ScienceWorks congres is: Hoe kunnen hogescholen zelf meer invulling geven aan samenwerking met de praktijk en werken aan betere doorwerking van onderzoek?

Dit paper geeft een aanzet voor de volgende drie stellingen:

- 1) De zichtbaarheid van de impact van onderzoek bij Hogescholen is – net als bij universiteiten - nog beperkt
- 2) Er zijn mogelijkheden om bij hogescholen het inzicht in deze impact te vergroten
- 3) Impact wordt optimaal bereikt vanuit een ecosysteem-benadering

Achtergrondinformatie:

Wat is Impact / doorwerking?

Bij doorwerking van praktijkgericht onderzoek gaat het om de invloed van zowel het proces van onderzoek als van de onderzoeksresultaten op het onderwijs, de praktijk en de samenleving (*advies Commissie Pijlman, werkgroep Kwaliteit van praktijkgericht onderzoek, 2017*)

Er is een grote **diversiteit aan vormen van doorwerking** van praktijkgericht onderzoek:

- doorwerking naar beroepspraktijk en samenleving: seminars, richtlijnen, behandelprotocollen voor professionals, apps, co-creatie in Centres of Expertise, stimuleren van startups, interventies
- doorwerking naar onderwijs: nieuwe vormen van leren, nieuwe curricula in co-creatie met praktijk, nieuwe professionele masters, boeken
- doorwerking naar ontwikkeling van kennis in het domein: handboeken, octrooien, wetenschappelijke papers, vakpublicaties

(*Commissie Franken: Meer waarde met hbo; doorwerking praktijkgericht onderzoek van het hoger beroepsonderwijs, sept. 2018*)

Hoe kunnen we de doorwerking van praktijkgericht onderzoek beter zichtbaar maken en vergroten?

Doorwerking beter zichtbaar maken:

- etaleren van de bijdrage van hogescholen aan de maatschappelijke uitdagingen en ontwikkelingen
- creëren van bewustzijn bij alle betrokkenen van rol en doorwerking praktijkgericht onderzoek
- monitoren van doorwerking: zichtbaar maken en meten van impact via indicatoren, narratieven, stakeholderconsultaties, interviews, documentatie, per instelling maar ook voor het hbo als geheel

Doorwerking vergroten:

- als onderzoeker, als lectoraat of kenniscentrum: o.a. door het opstellen van kennisprogramma's met onderwijs en praktijk samen, en het ontwikkelen van duurzame netwerken met praktijkpartners;
- als hogeschool: o.a. door structurele partnerschappen met regionale partijen, door bevorderen van collectief leren over doorwerking, door gebruik te maken van reeds beschikbare informatie over accreditaties, keuzegidsen, evaluaties van Centres of Expertise

- als Vereniging Hogescholen, o.a. via publicaties als Atlas Onderzoek met Impact (*Commissie Franken: Meer waarde met hbo; doorwerking praktijkgericht onderzoek van het hoger beroepsonderwijs, sept. 2018*)

Praktijkvoorbeelden Impact vanuit Centres of Expertise

Uit diverse evaluaties van Centres of Expertise (oa landelijke Review Commissie Hoger Onderwijs en Onderzoek 2016) blijkt dat bij CoE's structureel voldaan wordt aan een aantal voorwaarden voor impact: het gaat altijd om duurzame publiek-private samenwerking met meerdere partners en het uitgangspunt ligt in de vragen van de partners en de maatschappelijke uitdagingen. De CoE's verbinden onderwijs, onderzoek en ondernemerschap, en in co-creatie met partners wordt samengewerkt aan innovaties met zowel maatschappelijke als economische impact. Omdat de partners actief bijdragen worden innovaties ook succesvoller geïmplementeerd in de praktijk.

Impact tijdens startfase van CoE's:

Het zichtbaar maken van impact van individuele CoE's kreeg tijdens de projectfase en de beoordeling door een landelijke Review Commissie veel aandacht. Door Katapult, het landelijke netwerk van PPS in mbo en hbo, is in april 2018 de stand van zaken van 19 door OCW gesubsidieerde CoE's via een landelijke enquête en vraaggesprekken in beeld gebracht. Daaruit bleek dat deze CoE's intussen een gemiddelde omzet hadden van 3 miljoen euro per jaar, en dat praktijkgericht onderzoek, met in totaal meer dan 150 lectoraten, gemiddeld 60% van de activiteiten besloeg. Succesfactoren bleken de duurzame samenwerking met PPS partners in innovatieve regionale ecosystemen en de actieve betrokkenheid van partners, ook in de governance. Impact werd gegenereerd op sterkere verbindingen van onderwijs en onderzoek; verbetering aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt; startups; spin-offs (*Katapult, Centres of Expertise; stand van zaken en toekomstplannen, maart 2018*)

Analyse: We observeren dat (a) impact nog te beperkt zichtbaar is, (b) er weinig inzicht is in hoe de impact te vergroten en (c) dat de beschikbare evaluaties erop duiden dat de meerwaarde wordt bereikt in innovatieve regionale ecosystemen.

Vervolg impactmetingen CoE's:

Afgelopen jaar bleek dat individuele CoE's behoefte hadden aan het meten van Impact voor eigen gebruik en voor verantwoording naar stakeholders, en tegelijk ook behoefte aan het in kaart brengen van de gezamenlijke impact (ook voor landelijke betrokken partijen als Vereniging Hogescholen, Ministerie van OCW, VNO/NCW en MKB, subsidieverstrekkers, politiek).

Katapult heeft afgelopen maanden een aanpak ontwikkeld voor bestaande publiek private samenwerkingsverbanden waarin de drie bovengenoemde elementen uit de analyse worden uitgewerkt. **Deze aanpak richt zich op het hele ecosysteem** rond het Centre of Expertise en bevat de volgende elementen:

- 1) Via een landelijke *online vragenlijst* wordt inzicht gekregen in de individuele en de gezamenlijke impact van Centres of Expertise. Dit biedt ook de mogelijkheid voor CoE's voor benchmarking zodat leren mogelijk is (afname vanaf mei 2019)
- 2) Een systematiek voor het houden van *peer reviews*, op basis van eerdere ervaringen met het fasenmodel PPS van PBT, het development framework dat door een aantal grote bedrijven als Philips, DSM en Eneco wordt gebruikt, en de lean startup denkwijze. De pilots met deze peer reviews vinden plaats in juni en september, en na bijstelling volgen meer peer reviews. De uitkomsten van de peer reviews zijn bestemd voor de betreffende individuele CoE's.

- 3) *Storytelling*, zowel individueel als gezamenlijk. Publicatie van de gemeenschappelijke resultaten van vragenlijst en peer reviews wordt gecombineerd met storytelling en zal gecommuniceerd worden binnen en buiten het netwerk.

Binnen het programma van het congres komen verschillende voorbeelden concreet aan de orde.

Voor meer informatie: zie website Katapult/Impactmeting Centres of Expertise.

De ontwikkelde methode is ook gecommuniceerd met de commissie Reiner en de VH en zal worden doorontwikkeld o.a. voor field labs met bedrijven en PPS samenwerkingsverbanden in het MBO.

We verzoeken de sprekers – ook in de werkgroepen – om in te gaan op de volgende twee vragen:

1. Hoe maak ik mijn Impact zichtbaar en meetbaar?
2. Hoe kan ik meer impact in de maatschappij genereren met onderzoek?